

แนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย ลดการบ้าน ลดการสอบ และเพิ่มการเรียนรู้

ความเป็นมา

กระทรวงศึกษาธิการ มีนโยบายลดการบ้าน ลดการสอบ เพิ่มการเรียนรู้ โดยปรับลด หรือบูรณาการ การสั่งการบ้าน โดยให้การบ้านเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ รวมทั้งกำหนดแนวทางที่เหมาะสมในการประเมินตาม เนื้อหาและธรรมชาติวิชา เช่น การวัดผลผ่านการทำกิจกรรม การปฏิบัติงานของเด็ก หรือประเมินจากผลงาน เพื่อ ทดแทนการทดสอบ มุ่งเน้นการประเมินเพื่อพัฒนานักเรียน สอดคล้องกับการเรียนรู้ที่มีความหมาย เพื่อ เพิ่มการเรียนรู้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงจัดทำแนวทางการลดการบ้าน ลดการสอบ และ เพิ่มการเรียนรู้ รายละเอียดดังต่อไปนี้

นิยามศัพท์

การบ้าน คือ ภาระงานที่ครูมอบหมายให้นักเรียนปฏิบัติเพิ่มเติมนอกเวลาเรียนปกติ เพื่อฝึกฝน ทักษะให้เกิดความชำนาญ หรือความคล่องแคล่ว ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจและ ประสบการณ์ รวมทั้งเตรียมความพร้อมก่อนการเรียนบทเรียนต่อไป เช่น แบบฝึกหัด การทำงานบ้าน การอ่าน หนังสือ การทำรายงาน โครงงาน เป็นต้น

การลดการบ้าน หมายถึง การลดปริมาณภาระงานของนักเรียน โดยมอบหมายภาระงานตาม ความจำเป็น และความเหมาะสมทั้งในด้านการพัฒนาทักษะที่จำเป็น วัย และธรรมชาติของนักเรียน เพื่อให้ นักเรียนมีเวลาในการเรียนรู้และค้นหาจุดมุ่งหมายของตนเองเพิ่มขึ้น

การสอบ คือ การใช้เครื่องมือหรือวิธีการอันมีระบบในการตรวจสอบคุณลักษณะ หรือพฤติกรรม ของนักเรียน ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหลักสูตร หรือจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ที่ได้กำหนดหรือ พัฒนาไปเพียงใด ซึ่งเป็นเป้าหมายการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน เช่น การทำแบบทดสอบ การซักถาม การสัมภาษณ์ การตรวจการบ้าน การสังเกตพฤติกรรม การประเมินตามสภาพจริง การใช้ แฟ้มสะสมงาน การตรวจร่องรอยหลักฐาน และการเข้าร่วมกิจกรรมทั้งในและนอกสถานศึกษา เป็นต้น

การลดการสอบ หมายถึง การลดการประเมินด้วยแบบทดสอบ เปลี่ยนเป็นการประเมินระหว่างเรียน ด้วยวิธีการอื่น ๆ ที่ไม่สร้างความเครียดให้กับเด็ก พัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างเหมาะสม

การเพิ่มการเรียนรู้ หมายถึง การกำหนดแนวทางร่วมกันของครู ในการลดสิ่งที่ไม่เอื้อต่อ การเรียนรู้ สร้างการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิด การแสวงหาความรู้ เน้นให้นักเรียนปฏิบัติผ่านสถานการณ์จริง หรือบทบาทสมมติ ที่นักเรียนสามารถสร้างองค์ความรู้จากการเรียนรู้ด้วยกระบวนการที่ครูร่วมกันวางแผน เป็นอย่างดี เน้นการบูรณาการเนื้อหาหรือรายวิชา เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเชื่อมโยงองค์ความรู้ เป็นการเรียนรู้ อย่างมีความหมาย จนกลายเป็นสมรรถนะในตัวนักเรียน

หลักการลดการบ้าน ลดการสอบ และเพิ่มการเรียนรู้

หลักการลดการบ้าน

1. ลดการบ้าน/ภาระงานที่ครูมอบหมายให้นักเรียนทำนอกห้องเรียนหรือที่บ้าน โดยเน้น ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมให้เสร็จในห้องเรียน
2. มอบหมายการบ้านเฉพาะวิชาที่เป็นทักษะที่จำเป็น เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ โดยสามารถ ให้การบ้านให้เหมาะสมได้เท่าที่จำเป็น โดยเน้นการบ้านที่ส่งเสริมการอ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น
3. บูรณาการการบ้านทั้งภายในรายวิชาเดียวกันและข้ามรายวิชา โดยให้เป็นชิ้นงาน/ภาระงานเดียว ตามความเหมาะสมของธรรมชาติวิชา

หลักการลดการสอบ

๑. ลดการใช้ข้อสอบในการประเมินคุณภาพผู้เรียนระหว่างเรียน โดยปรับเปลี่ยนวิธีการให้เหมาะสมตามธรรมชาติวิชา

๒. ปรับเปลี่ยนเป็นการประเมินในรูปแบบอื่นที่หลากหลาย เช่น สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน การตอบคำถาม การสัมภาษณ์ การให้ข้อมูลย้อนกลับ การตรวจสอบร่องรอยหลักฐานหรือกิจกรรมที่นักเรียนได้ปฏิบัติทั้งในและนอกห้องเรียน เป็นต้น

หลักการเพิ่มการเรียนรู้

๑. ปรับกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนปฏิบัติผ่านสถานการณ์จริง หรือบทบาทสมมติ

๒. ส่งเสริมกระบวนการคิด การแสวงหาความรู้

๓. ลดบทบาทการสอนของครูในห้องเรียน โดยเพิ่มเวลาให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง มีการถกแถลงและอภิปรายกันมากขึ้น

แนวปฏิบัติการลดการบ้าน ลดการสอบ และเพิ่มการเรียนรู้

๑. มอบหมายการบ้านให้เหมาะสมเท่าที่จำเป็นตามจุดเน้นการเรียนรู้ เพื่อให้การบ้านมีความสำคัญและฝึกหรือทบทวนอย่างมีเป้าหมาย รวมทั้งกำหนดแนวทางการตรวจสอบผลการเรียนรู้จากพฤติกรรมหรือความสามารถที่นักเรียนแสดงออกว่ามีและหรือใช้ความรู้/ทักษะในการร่วมกิจกรรม ทำงานหรือลงมือปฏิบัติงาน เพื่อทดแทนการสอบด้วยแบบทดสอบอย่างเหมาะสม และตามความจำเป็น

๒. ตรวจสอบปริมาณการบ้านของนักเรียนรายห้องเรียน เพื่อให้การมอบหมายการบ้านมีความเหมาะสมกับระยะเวลาที่ใช้ทำการบ้านของนักเรียนแต่ละวัย

๓. บูรณาการเนื้อหาการเรียนรู้ที่ใกล้เคียงกันทั้งภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้และระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนมีเวลาในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองตามความสนใจมากขึ้น

๔. วางแผนกำหนดช่วงเวลาให้การบ้านและการสอบ เป็นรายสัปดาห์ หรือรายเดือน เพื่อหลีกเลี่ยงความทับซ้อน ทั้งด้านปริมาณและระยะเวลาที่ใช้ในการทำการบ้าน การสอบ ตลอดจนพิจารณาความเหมาะสมตามพัฒนาการของนักเรียนแต่ละช่วงวัย

๕. ออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความเชื่อมโยงและต่อเนื่องกันระหว่างช่วงเวลาที่นักเรียนเรียนรู้ที่โรงเรียนและบ้าน ตัวอย่างเช่น เนื้อหาที่เป็นแนวคิดหรือหลักการ จำเป็นต้องใช้การทำความเข้าใจและการอธิบายเพิ่ม ควรเป็นช่วงเวลาที่เด็กเรียนในห้องเรียน จากนั้นมอบหมายให้เด็กปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ต่อเนื่องที่บ้าน การบ้านที่มอบหมายควรต่อเนื่องกับเรื่องที่เรียนมาแล้ว ซึ่งนักเรียนสามารถเรียนรู้และทบทวนได้ด้วยตัวเอง และมีความจำเป็นต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

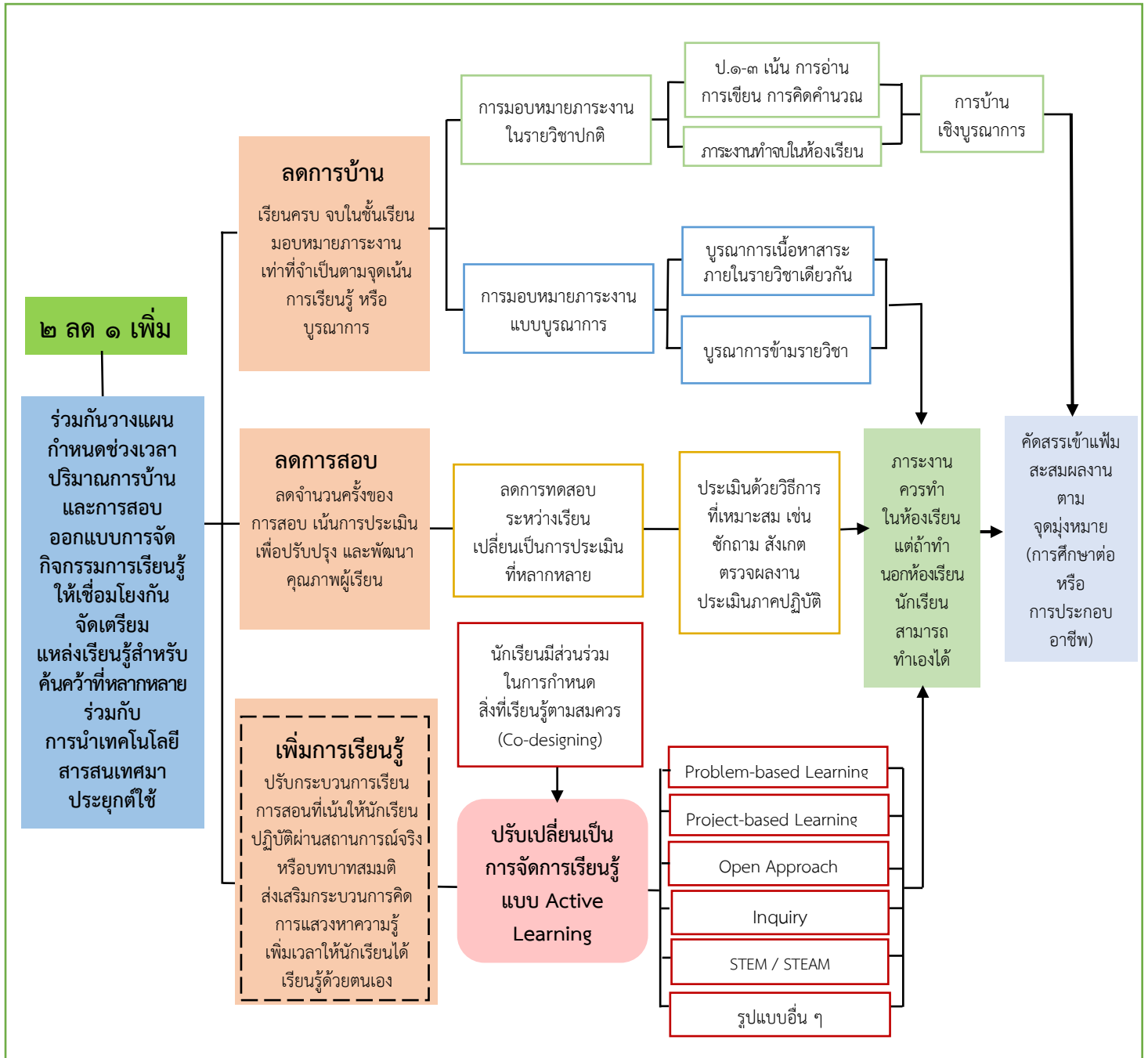
๖. ลดจำนวนครั้งของการสอบระหว่างเรียน ประเมินเท่าที่จำเป็น โดยเน้นการประเมินเพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพผู้เรียน หากจำเป็นต้องมีการใช้ข้อสอบในการทดสอบคุณภาพผู้เรียน ให้เน้นข้อสอบวัดทักษะการคิดขั้นสูงที่ประกอบด้วยสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ความรู้ กระบวนการ/ทักษะ มีข้อคำถามที่ยั่วยุให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ตัดสินใจ และคิดสร้างสรรค์ โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนเขียนแสดงเหตุผล แนวคิด หรือหลักการตามความเหมาะสมในแต่ละระดับชั้น

๗. จัดเตรียมแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายสำหรับนักเรียนศึกษาค้นคว้า โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้

๘. ส่งเสริมให้นักเรียนคัดสรรผลงานที่แสดงถึงพัฒนาการและสมรรถนะของนักเรียน ส่งลงในแฟ้มสะสมผลงาน ตามจุดมุ่งหมาย ได้แก่ การศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ โดยอาจดำเนินการในรูปแบบสื่อดิจิทัล เช่น วิดิทัศน์ ภาพถ่าย เป็นต้น

๙. ให้ผู้บริหารสถานศึกษากำกับ ติดตามการให้การบ้านของครูอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง

๑๐. ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำกับ ติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามแนวปฏิบัติการลดการบ้าน ลดการสอบ และเพิ่มการเรียนรู้

แผนภาพสรุปแนวทางการดำเนินงานตามนโยบายลดการบ้าน ลดการสอบ และเพิ่มการเรียนรู้